

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

17 mei 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR OPENBARE WERKEN, MOBILITEIT EN ENERGIE

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de voorbereiding van het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde door de administratie Waterwegen en Zeewezen

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het AWZ Kanaal Gent naar Brugge

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, en Energie, over het doortrekken van de tramlijn naar Boechout

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het aangekondigde onderzoek naar de prijszetting door het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas

Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

Donderdag 17 mei 2001

VOORZITTER : Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.04 uur.*

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de voorbereiding van het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde door de administratie Waterwegen en Zeewezen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Stassen tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de voorbereiding van het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde door de administratie Waterwegen en Zeewezen.

De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze interpellatie handelt over een deelaspect van een dossier. Dat is niet de gewoonte, maar ik heb het in dit geval toch gedaan omdat het belangrijk is een aantal zaken met elkaar te confronteren.

We hebben in deze commissie al vaak over dit dossier gesproken, onder andere bij de bespreking van de langetermijnvisie. Daarin staan een aantal afspraken, waaronder de afspraak dat het overstromingsrisico verlaagd moet worden, en dat een aantal werken moet worden aangevat vooraleer kan worden overgegaan tot een volgende fase, teneinde het huidige onverantwoord hoge overstromingsrisico van eenmaal per zeventig jaar te verminderen.

Een tijd geleden heeft minister Stevaert op mijn verzoek een overzicht gegeven van de plannen. In een klein nevendossier heb ik de minister een

schriftelijke vraag gesteld over het afwateringsprobleem van de fameuze Barbierbeek. Ook daar heb ik een antwoord op gekregen. Die antwoorden heb ik geconfronteerd met de realiteit dat het dossier inzake planning vrij ver gevorderd is en dat er een programma is.

We moeten echter naar de feiten kijken. De werken, die moeten aanvangen met de bouw van de zogenaamde ringdijk, waarna een hele reeks andere zaken volgen, kunnen pas beginnen nadat de nodige vergunningen voorhanden zijn. De procedures terzake verlopen echter bijzonder traag. Daarom heb ik minister Van Mechelen gevraagd wat er aan de hand is.

Minister Van Mechelen antwoordde met een overzicht, waaruit bleek dat de bouwaanvraag werd ingediend op 5 november 1999, maar dat het dossier nu op een dood spoor zit. In de tekst van zijn antwoord op mijn vraag om uitleg van 26 april in de commissie voor Ruimtelijke Ordening staat letterlijk dat er een aantal bezwaarschriften is ingediend, waarop geantwoord moet worden. Ik citeer : 'Dit alles doet denken aan de dossiers van de Antwerpse leien en het Deurganckdok. Sommige bouwheeren zouden zich er wel eens bewust van mogen worden dat de tijd voorbij is van motivaties die bestaan uit de zin : dit is van algemeen belang. Administraties zoals AWZ en AWV moeten er echt werk van maken.'

Vervolgens gaf de minister een overzicht van hoe hij de zaak wil aanpakken. Hij zei niet over de nodige gegevens te beschikken om te antwoorden op een aantal vragen uit de bezwaarschriften. De moeilijkste kwesties hebben te maken met het overstromingsprobleem dat zou kunnen ontstaan, of dat er al is. De polder van Kruibeke, Bazel en Rupelmonde fungeert nu als een natuurlijk overstromingsgebied, dat ervoor zorgt dat bij extreme regenval niet de huizen maar de velden en natuurgebieden onder water lopen. Door de bouw van

Stassen

een dijk zou het water worden tegengehouden, zodat het niet naar de polder zou kunnen afwateren, en het risico op overstroming in de huizen zeer sterk zou verhogen.

Terecht werden daar bezwaarschriften over ingediend, waarin gesteld wordt dat het niet opgaat een beveiliging tegen het Scheldewater aan te leggen, die tegelijk onveiligheid met zich meebrengt voor de mensen die nu dankzij de polder veilig zijn. Over die realiteit gaat het. U hebt op mijn schriftelijke vraag geantwoord dat dit gedeeltelijk kan worden opgelost door bij de bouw van de ringdijk een onderbreking in de dijk te maken op de plaatsen waar nu het water de polder instroomt langs een hele reeks van beken, samen de Barbierbeek genoemd. Daarna zou gewacht worden op de resultaten om te weten hoe het waterprobleem kan worden aangepakt.

Wat de aanpak van dat waterprobleem betreft, werd niet zo lang geleden een studie aangevat om na te gaan hoeveel water er nu precies stroomt in het bekken van de Barbierbeek, die het meeste water afvoert van Kruibeke en omstreken, hoeveel water er stroomt op piekmomenten, hoe breed de beek moet zijn, enzovoort. Toen ik daarover een vraag stelde, bleek dat het nog een tijdje zou duren vooraleer er resultaten zouden zijn. Dat is ook normaal.

Uw antwoord op mijn vraag was dat het waterprobleem nu niet kan worden opgelost, maar dat we wel kunnen voorkomen dat de bouw van de ringdijk problemen oplevert, door een gat te laten. Minister Van Mechelen zegt echter dat hij door het ontbreken van de gegevens van de studie over de afwatering van de Barbierbeek, niet kan antwoorden op de bezwaarschriften en geen bouwvergunning kan afleveren.

Dat betekent concreet dat, als dit uitgevoerd wordt, de zaak voor lang wordt uitgesteld. Dat heb ik ook aan de lokale pers gezegd. Uw plannen, die nu al zijn uitgesteld, om in 2000 te beginnen met de eerste fase van de ringdijk, en in 2002 met de tweede fase, worden nogmaals een tot anderhalf jaar vooruitgeschoven. En dan heb ik het nog niet over de juridische wegen die de gemeente Kruibeke nog kan volgen en die de zaak nog kunnen vertragen. Ik heb het alleen over de vergunningsaanvraag, ongeacht de verdragingsmanoeuvres van actiegroepen of gemeentebesturen.

Het heeft louter te maken met de overheid. De minister van Ruimtelijke Ordening zegt niet op de bezwaarschriften te kunnen antwoorden, en niet het risico te willen lopen dat bij de eerste test bij de Raad van State de zaak weer wordt stilgelegd. Hij eist meer informatie en een uitvoeriger motivatie dan alleen maar een beroep op het algemeen belang voor hij een bouwvergunning aflevert. Alleen zo kan hij antwoorden op de bezwaarschriften.

Zal de aanleg van het overstromingsgebied inderdaad twee jaar vertraging oplopen? Dat is immers de tijd die de studie in beslag zal nemen. Zo ja, wie is hiervoor verantwoordelijk? Zowel in 1996 als in 1998, toen Kruibeke onder wateroverlast leed door een overstroming van de Barbierbeek, heb ik gevraagd wat men zou doen om te voorkomen dat deze problemen nog verergeren als er een ringdijk wordt aangelegd. Men heeft mij toen geantwoord dat de werken onmiddellijk zouden worden aangevat. Ondertussen zijn tweeënhalf jaar verstreken. Waarom gaat alles zo traag? Welke gevolgen heeft dit voor de realisatie van het gebied en voor de compensaties die hiermee samenhangen in verband met de Europese richtlijnen? Wat zal er gebeuren om de zaak te deblokken? Dit dossier is voorbereid door de administratie Waterwegen en Zeewezen. Als er inderdaad fouten werden gemaakt, zal er dan worden ingegrepen bij AWZ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, de aanleg van het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde is van fundamenteel belang voor de veiligheid van het Scheldebekken tegen overstromingen door stormvloed uit de Noordzee. Daarom heb ik als minister van Openbare Werken, bevoegd voor de waterbeheersing van de bevaarbare waterwegen, de administratie Waterwegen en Zeewezen opdracht gegeven dit project zo spoedig mogelijk te realiseren.

Uiteraard kunnen deze werken slechts starten na de toekenning van de vereiste bouwvergunningen, en er is inderdaad een probleem ontstaan op dat vlak. Bij het indienen van het MER bleek dat een aantal onderdelen van het project onvoldoende waren uitgewerkt. Een aantal mogelijke oplossingen voor de problemen in verband met de Barbierbeek waren bijvoorbeeld niet onderzocht vanuit de visie van integraal waterbeheer. De conformiteit van het MER kon dan ook niet worden bekomen voor het gehele project, zodat op 30 april 1999 het MER alleen conform werd verklaard inzake de bouw van de dijken en in functie van de keuze tussen de twee inrichtingsalternatieven, met name na-

Stevaert

tuurontwikkeling en het behoud van de bestaande toestand.

Gelet op de dringendheid van uitvoering omwille van het overstromingsgevaar heeft de administratie Waterwegen en Zeewezen toen gemeend dat het het beste was om alleen voor de ringdijk een bouwaanvraag in te dienen. Ter hoogte van de Barbierbeek en op enkele andere plaatsen werden openingen gepland ten behoeve van de afwatering en de toegankelijkheid van het gebied.

Zodoende was de bouwaanvraag volledig conform het MER. Door de opening ter hoogte van de Barbierbeek verandert er in eerste instantie niets aan de afwatering van deze beek, en blijft de huidige toestand daar voorlopig behouden. Een opsplitsing van het project was overigens ook om budgettaire redenen noodzakelijk. Iedereen was er dus destijds van overtuigd dat dit de aangewezen manier was om zo snel mogelijk te kunnen beginnen met de werken.

De opening in de dijk ter hoogte van de Barbierbeek wordt slechts gesloten na de voltooiing van de aanvullende studies terzake, zodat de problematiek van de Barbierbeek mijns inziens geen invloed kan of mag hebben op de afwikkeling van de huidige bouwaanvraag. Of de werken worden uitgesteld, zal afhangen van het al dan niet verkrijgen van een bouwvergunning voor de ringdijk.

Op 5 november 1999 diende AWZ een aanvraag in voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen van de ringdijk met een opening ter hoogte van de Barbierbeek. Deze aanvraag werd op 25 februari 2000 door de bevoegde administratie overgemaakt aan de minister. AWZ heeft meermaals bijkomende inlichtingen over het bouwdoosier verstrekt, maar blijkbaar waren die tot nu toe onvoldoende.

Dat tot vandaag geen stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd voor de bouw van de ringdijk, heeft mijns inziens in de eerste plaats te maken met de complexiteit van het dossier. Een tweede, minder belangrijke oorzaak, is misschien een zeker gebrek aan communicatie en efficiënt overleg tussen de verschillende betrokken administraties.

Dit alles heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de realisatie van het Sigma-plan. Indien de vergunning voor de ringdijk niet eerstdaags wordt afgeleverd, lopen de plannen voor de verhoging van de veilig-

heid tegen overstromingen in het Zeescheldebekken inderdaad een belangrijke vertraging op. Het overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde heeft immers een oppervlakte van ongeveer 600 hectare, en is daarmee groter dan alle andere overstromingsgebieden die tot op heden werden gerealiseerd. Deze laatste hebben een totale oppervlakte hebben van circa 500 hectare.

Daarnaast heeft iedere vertraging in de realisatie van KBR invloed op de compensaties voor het teloorgaan van de vogelrichtlijngebieden bij de bouw van het Deurganckdok. Ook daarom is een dringende start van de werken voor de aanleg van KBR zonder meer noodzakelijk. Anders zullen we nog meer moeilijkheden met Europa krijgen.

Een eventuele vertraging van de werken voor KBR zal een nadelige invloed hebben op de besprekingen met Nederland over een langetermijnvisie op de Schelde, en dan vooral wat betreft de onderdelen veiligheid en natuurlijkheid van het Schelde-estuarium.

Zodra ik op de hoogte was van de problemen in verband met de aflevering van een bouwvergunning voor de ringdijk, op 17 januari 2001, heb ik een stuurgroep opgericht onder het voorzitterschap van de secretaris-generaal van het departement Leefmilieu en Infrastructuur om het overleg en de samenwerking tussen de verschillende administraties te optimaliseren. Deze stuurgroep kreeg de formele opdracht alles in het werk te stellen opdat de werken aan het gecontroleerd overstromingsgebied zo snel mogelijk kunnen starten. Ik verwacht dat deze stuurgroep, op basis van bijkomende informatie en de aanvullende studies die ondertussen gerealiseerd zijn, heel binnenkort een concrete oplossing kan voorstellen.

Gelet op het voorgaande zie ik geen enkele reden om in te grijpen bij AWZ. De nodige richtlijnen en instructies om het KBR-project zo spoedig mogelijk te realiseren, zijn aan de administraties gegeven.

Een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken administraties is uiteraard onontbeerlijk om tot een resultaat te komen. Ik zal er in elk geval op toezien dat de gegeven instructies stipt worden opgevolgd.

Mevrouw de voorzitter, met uw toestemming stel ik voor dat de heer Strubbe, directeur-generaal bij AWZ, de stand van dit dossier verder toelicht.

De voorzitter : De heer Strubbe, directeur-generaal bij AWZ, heeft het woord.

De heer Jan Strubbe : De bouwaanvraag werd dus schriftelijk ingediend en heeft formeel niet geleid tot enige reactie. Omdat een en ander uitblijft, hebben we wel nagegaan wat nu precies de problemen zijn. Uit de gesprekken is ook gebleken welke aanvullende informatie nog nodig is. Die aanvullende informatie werd ondertussen wel gegeven, maar was tot op heden blijkbaar onvoldoende om de minister van Ruimtelijke Ordening ertoe te bewegen om de bouwvergunning voor de ringdijk af te leveren.

Het gaat hier om een complex maatschappelijk probleem. Ik vermoed dan ook dat de minister van Ruimtelijke Ordening vreest dat een eventuele indiener van een beroep bij de Raad van State wel eens gelijk zou kunnen krijgen. Daarom wordt dit dossier op alle mogelijke zwaktes onderzocht.

Een tweede probleem is dat de wetgevingen en reglementeringen voortdurend veranderen. Het project is onderworpen aan tal van bepalingen, waaronder die van het bosdecreet of die van de beslissing van de Vlaamse regering over de natuurlijke inrichting van het gebied. Dit betekent dan ook dat het dossier voortdurend moest worden aangepast.

Wat de tegenstelbaarheid aan andere verklaringen betreft, wordt niet zozeer gekeken naar het antwoord van de administratie zelf, dan wel naar de bevindingen van de externe adviseurs. Men heeft er dus voor gepleit alle vragen te laten beantwoorden door externe adviseurs. Dit betekent dan ook dat in de voorbije maanden alle vragen die reeds door ons beantwoord waren, nog eens voorgelegd werden aan externe adviseurs die al deze rapporten klaarmaken. Al deze externe rapporten werden voorgelegd aan de secretaris-generaal en zijn, in tegenstelling tot onze vroegere antwoorden, wel tegenstelbaar aan andere. Dit betekent dus dat onze eigen verklaringen in juridische procedures minder doorslaggevend zijn dan verklaringen van externe deskundigen.

Welke problemen zijn er in de praktijk ? Een voorbeeld daarvan is de interpretatie van het bosdecreet. Door de aanleg van de ringdijk wordt bos gerooid en vervangen door een natuurgebied. Een natuurgebied heeft echter een hogere natuurwaarde dan een bos. Vooraleer men juridisch kan onderbouwen dat een natuurgebied ook ter compensatie van een bos kan dienen, moet veel gebeuren. Het is over dergelijke zaken dat externe juristen zich buigen.

Aan de Barbierbeek, een beek van de provincie, wordt niet geraakt. De technische oplossing ligt voor de hand, maar die werd niet-conform met het MER verklaard. De studie is nu aan de gang, maar gaat enkel over detailinrichting. Zolang die studie niet af is, wordt aan de Barbierbeek niet geraakt. Wat bijvoorbeeld de afwatering van de cuesta in de kwelgracht betreft, wordt meer duidelijkheid gevraagd inzake de afwatering in de Barbierbeek. Precies dergelijke zaken worden door een externe adviseur bevestigd in een rapport. Zo wordt bijvoorbeeld uitdrukkelijk bevestigd dat er geen afwatering is in de Barbierbeek.

Een en ander betekent dus dat de standpunten van de administratie in de voorbije maanden werden bevestigd door allerlei externe adviseurs, uiteraard aangesteld volgens de geëigende procedures. Mijns inziens zal de voorzitter van de stuurgroep dan ook stellen dat alle bezwaarschriften afdoende beantwoord zijn door die externe rapporten. Als de minister van Ruimtelijke Ordening dan oordeelt dat de bezwaren die te maken hebben met het project in zijn geheel voldoende gecounterd zijn, zal hij een bouwvergunning kunnen afleveren zonder al te veel risico's op procedures voor de Raad van State.

Wat uw vraag over de werking van de administratie betreft, kan ik u dus antwoorden dat we sneller een beroep zullen moeten doen op externen omdat daardoor een grotere tegenstelbaarheid wordt bereikt.

Mijns inziens is het dossier goed aangepakt. Het is wel een maatschappelijk bijzonder complex dossier met een groot risico op administratieve problemen achteraf. Ik denk daarbij aan een eventueel oordeel van de Raad van State dat geen bouwvergunning kan worden afgeleverd voor een deel zonder vergunning voor het geheel. Dit is een mogelijk probleem dat echter goed door de externe adviseurs wordt onderbouwd.

Tot daar het soort problemen die zich voordoen of zouden kunnen voordoen. Maar formeel werd de bouwaanvraag anderhalf jaar geleden ingediend. Daarmee is de kous niet af. U zult zelf kunnen vaststellen dat we ons daar niet bij hebben neergelegd. We hebben zeer actief gelobbyd, wat ik kan aantonen met diverse documenten.

De voorzitter : Mijnheer Strubbe, ik zou de term 'lobbyen' niet gebruiken, maar stellen dat u heel actief hebt onderhandeld.

De heer Jos Stassen : De term lobbyen heeft niet altijd een negatieve betekenis.

De heer Jan Strubbe : Mevrouw de voorzitter, we hebben inderdaad heel actief onderhandeld. Toen bleek dat die onderhandelingen geen resultaten zouden opleveren, hebben we de minister ervan op de hoogte gebracht dat wij aan de hand van onze eigen nota's over onvoldoende overtuigingskracht beschikten. De diverse partijen hebben daarna de koppen bijeengestoken, waardoor duidelijkheid is ontstaan over de vragen. Die duidelijkheid is ondertussen nog groter geworden dankzij externe rapporten. Het eindrapport van de commissie, dat begin juni wordt verwacht, zal dan ook alle problemen heel goed op een rij zetten en zal het de minister van Ruimtelijke Ordening mogelijk maken om een beslissing te nemen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, mijnheer Strubbe, bedankt voor het antwoord en voor de uitleg. Ik heb nog een aantal opmerkingen. Ik probeer me zo genuanceerd mogelijk uit te drukken. Ik denk dat we kampen met een algemeen probleem van de Vlaamse administratie. Blijkbaar is het voor de administratie heel moeilijk om grote projecten te realiseren aan de hand van de vele procedures. Hiervan kunnen een aantal voorbeelden worden gegeven. Minister Van Mechelen heeft dit trouwens onlangs gedaan.

Ik weet dat dit een omstreden dossier is, maar ik geloof niet dat het project maatschappelijk even omstreden is als andere grote infrastructuurprojecten in Vlaanderen. Het is niet omdat de burgemeester actief protesteert dat het project maatschappelijk omstreden is. Maatschappelijk omstreden projecten worden immers meestal gekenmerkt door draagvlakken op andere plaatsen en dat is niet het geval voor dit project. Ik begrijp uw antwoord terzake wel, maar wou toch deze nuancering aanbrenge. Een aantal grote groepen heeft zich trouwens achter het project geschaard.

Een aantal problemen was heel voorspelbaar. Ik heb het nu niet eens over de gedetailleerde problemen omwille van bepalingen uit het bosdecreet en het bodemsaneringsdecreet die ook moeten worden opgelost. Ik ga ervan uit dat de administratie de gevolgen van goedgekeurde decreten kan inschatten.

Er was sprake van twee grote politieke problemen. Het eerste was het probleem van de landbouw. We hebben van meet af aan gesteld dat naar oplossingen moest worden gezocht. Het tweede probleem heb ik vandaag aangekaart. Het was reeds gekend in februari 1994 toen de toenmalige Vlaamse regering besliste om over te gaan tot de bouw van de dijk. Die beslissing was bovendien een uitvoering van een bepaling van 1974. Iedereen weet dat de bouw van een dijk tot gevolg heeft dat het water zal worden tegengehouden ! Om dat te weten, moeten geen studies worden gemaakt en hoeft men geen ingenieur te zijn ! In september 1998 werd dit feit bevestigd : iedereen zag welke ramp mogelijk was. Ik begrijp echt niet waarom niet al werd geanticipeerd op deze twee grote problemen.

Voor beide problemen, en zeker voor het laatste, hadden de cijfers vandaag al op tafel kunnen liggen. Het is toch niet zo moeilijk om te bepalen welk regendebiet de samenkomst van een grote hoeveelheid water tot gevolg heeft op de plaats waar heel veel huizen staan ? Het is toch niet zo moeilijk om te becijferen hoe breed de ringgracht moet zijn om het water op te vangen, hoeveel overloopgebieden stroomopwaarts aan de Barbierbeek nodig zijn en hoe groot het reservepompstation moet zijn ? We hebben dit probleem reeds lang geleden aangekaart, het wordt echt tijd dat er iets aan wordt gedaan. Ik begrijp echt niet waarom de gegevens vandaag nog niet op tafel liggen. Uw antwoord terzake heeft me niet overtuigd. Het ontbreken van de gegevens vertraagt de zaak nog het meest. De mensen die overtuigd zijn van de nood aan het project, willen niet betalen om zelf met een overstroming te maken te krijgen. (*Opmerkingen van minister Steve Stevaert*)

U stelde dat u pas een antwoord kunt geven over anderhalf jaar. Ik vertrouw u op uw woord dat u dat ook zult doen. Over anderhalf jaar zullen we van u vernemen hoe breed de beek zal zijn, hoe groot het pompstation zal zijn en hoe groot de kleine potpoldertjes langs de Barbierbeek zullen zijn. Het probleem is dat u nu nog geen concreet antwoord kunt geven, omdat u nu niet over de nodige gedetailleerde gegevens beschikt. Het probleem blijft bestaan : er is overstromingsgevaar bij extreme regenval. De hele zaak wordt vertraagd, omdat u vandaag nog geen antwoord kunt geven. U hebt dit al gemerkt bij de conformiteitsproblemen van het MER.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, voor ik afrond, laat ik de heer Strubbe nog eens aan het woord.

De heer Jan Strubbe : Mevrouw de voorzitter, het is natuurlijk heel makkelijk om het debiet van de Barbierbeek te berekenen. We hebben dat dan ook gedaan. Het is ook eenvoudig om een pompstation te bouwen. In elk ontwerp werd steeds uitgegaan van deze gegevens. Nochtans is het MER voor de Barbierbeek niet conform verklaard, omdat het bouwen van een pompstation niet kon zonder de bijna volledige heraanleg van de Barbierbeek, die onder voogdij van de provincie valt. Dat is nodig om te voldoen aan de principes van het integraal waterbeheer.

De oplossing die u vraagt, is met andere woorden klaar. Alle gegevens werden becijferd. Het MER bepaalt echter dat die oplossing niet voldoet. Het probleem mag niet enkel worden aangepakt aan de rand – bij de dijk -, maar er moet worden gewerkt over de gehele lengte van de Barbierbeek. Zo komen we natuurlijk bij de provincie terecht. De provincie is verantwoordelijk voor de Barbierbeek en daarom werken we nu samen met de provincie om de hele Barbierbeek aan te pakken en niet enkel de monding aan de dijk. De eerder geplande aanpak was eenvoudig, maar men vroeg of het niet beter zou zijn het pompstation te verkleinen door wachtbekkens aan te leggen en de Barbierbeek over haar volledige lengte aan te pakken. Ik vind dat goed, maar daarvoor moeten we samenwerken met de provincie.

Er was dus een oplossing, maar nu zoekt men naar een oplossing die goed is voor heel de Barbierbeek. Uiteraard werken we daar enthousiast aan mee. We stellen mensen ter beschikking en we voeren nog aanvullende metingen uit. De bedoeling is voor een integraal waterbeheer van de Barbierbeek te zorgen. Dat is een goede zaak voor het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. Omdat we niet meer louter de door de heer Stassen vermelde oplossing uitvoeren, is er een opening gelaten, zodat het mogelijk is de hele Barbierbeek aan te pakken. Het gaat hier dus niet om een fout, maar om een duidelijke verbetering van het project, waarbij iedereen baat zal hebben.

Wij zijn niet de enigen die in deze kwestie moeten handelen. De provincie moet alles aanbesteden en dat gaat niet zo eenvoudig, omdat men daarbij bepaalde procedures moet volgen.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Ik denk dat de problematiek op een juiste manier is weergegeven. Er zijn de verschillende niveaus, waarbij ik niet kan zeggen dat wij het hogere niveau zijn, dat wij verantwoordelijk zijn en dat wij uiteindelijk alles moeten realiseren. Indien de provincie immers niet meewerkt, dan weet ik niet of wij een instrumentarium hebben om de provincie te laten meewerken. Ik moet daar zeker nog eens over nadenken, want dat heeft enorme budgettaire gevolgen voor de provincie. Als de provincie niet in de nodige middelen voorziet, komen wij in een nieuwe impasse terecht. We gaan er echter van uit dat dat niet zal gebeuren.

De verschillende administraties zouden inderdaad misschien beter eens met elkaar onderhandelen. Het belangrijkste punt blijft echter dat wij een instrumentarium van regelgeving hebben ontworpen dat zijn grenzen heeft bereikt. Dat wil zeggen dat we bij grote projecten op tegengestelde belangen stuiten waar niemand nog aan uit kan.

Dit project is voor mij een ecologisch project en een veiligheidsproject dat absoluut wenselijk is. Het gaat niet om iets waar geen maatschappelijk draagvlak voor bestaat. Telkens als we in Vlaanderen voor een groot moderniseringsproject op ecologisch, economisch of sociaal vlak staan waar een absolute meerderheid voor te vinden is, worden we met problemen geconfronteerd. Dat baart mij zorgen. Ik geef het voorbeeld van het Deurganckdok. Alle politieke partijen zijn voorstander en toch stuiten we op problemen. Deels zijn die problemen een gevolg van fouten in de procedures, wat niet kan, maar ook de regelgeving die we hebben, zorgt voor problemen. Bovendien telt een groot maatschappelijk draagvlak niet in procedures. Indien één persoon tegen is, kan die bij de Raad van State immers gelijk krijgen, ook al gaat het om iets dat voor Vlaanderen volgens ongeveer iedereen ontzettend belangrijk is. Een persoon kan dus vanuit een specifieke invalshoek gelijk krijgen. Daar moeten we ons zeker eens over bezinnen, zonder het kind met het badwater weg te gooien.

Nederland is een land dat als voorbeeld geldt voor inspraakprocedures en als het daar om grote infrastructuur gaat die in het algemeen belang van het land zijn, dan slaagt men erin om de procedures op een bepaalde manier te doorbreken. Laat ons daar eens over nadenken. Probeer maar eens uit te leggen dat er een conflict is tussen Bosbouw en Natuurbehoud. Dat is een discussie onder schriftgeleerden die een afwegen van belangen zou moeten zijn. Voor mij is de natuur belangrijker dan de bosbouw, want sommige vormen van bosbouw zijn niet erg natuurvriendelijk. Procedureel gezien ben ik

Stevaert

echter niet zeker dat de Raad van State ons niet zal terugfluiten, omdat we bepaalde regels niet hebben gerespecteerd. Ik zeg niet dat de Raad van State dan een domme beslissing zou nemen. Het parlement moet zich dan ook bezinnen over instrumenten die dit in de toekomst voorkomen.

Achteraf zegt men altijd : 'Men had het zo of zo moeten doen om een oplossing te vinden.' Ik ben daar niet zeker van en bovendien bestaat er een evolutie in het denken. De wetenschap staat immers niet stil en tijdens procedures die soms lang aanslepen, kan het zijn dat men reeds betere oplossingen kan vinden. Men kan die echter niet implementeren, omdat dat niet mag volgens de procedures. Ik doe een oproep tot het parlement om daar eens over na te denken en er afspraken over te maken. Het parlement is daarvoor beter geplaatst dan de uitvoerende macht.

Ik deel uw bekommernis, en heb de administratie met aandrang verzocht om aan een oplossing te werken, en te onderhandelen met minister Van Mechelen. Ik begrijp evenwel ook het probleem waar minister Van Mechelen mee worstelt. Het is immers een levensnoodzakelijk project, dat ons nog ernstig parten kan spelen in andere dossiers.

Ik doe ook een oproep tot de milieu- en natuurverenigingen. Het is absoluut de bedoeling van de regering, en naar mijn overtuiging ook van het parlement, om alle engagementen na te komen die we op het vlak van natuurontwikkeling zijn aangegaan. Ik maak daar een punt van eer van. De timing is echter bijzonder ongelukkig. Er wordt natuurlijk een beeld opgeroepen dat er in het Deurganckdok gegraven wordt, terwijl daar nog niets is gebeurd. Intussen wordt in het Deurganckdok jammer genoeg ook niet meer gegraven, want met het geld dat we daar verliezen, zouden we veel aan natuurontwikkeling kunnen doen. Misschien moeten we dit samen met het Deurganckdok bekijken, zodat we tot drastische oplossingen kunnen komen. Ik hoop dat u het daarmee eens bent.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, we moeten durven conclusies trekken uit de dossiers, en met de scalpel van de chirurg uitvissen wat er fout is gelopen in de huidige toepassing van de procedure, en hoe we dat voortaan kunnen voorkomen. We mogen het niet alleen op de procedure zelf steken. In een tweede fase moeten we nagaan welke oplossingen er mogelijk zijn. Als we vaststel-

len dat het niet werkbaar is, dan moeten we daaraan remediëren.

Daarnaast wil ik ook opmerken dat de provincie voor 2000 ook al bestond. Er kon met de provincie gepraat worden over de Barbierbeek.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het AWZ Kanaal Gent naar Brugge

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het AWZ Kanaal Gent naar Brugge.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kom niet vaak naar deze commissie, maar mijn vraag belangt deze commissie aan. Het betreft de manier waarop met de bermen wordt omgesprongen.

Mijn verhaal begint in 1990, het moment waarop verschillende natuurverenigingen de handen in elkaar sloegen. Zij zochten contact met AWZ, de provincie en de gemeenten om ervoor te pleiten dat van het kanaal van Gent naar Brugge een groene as zou worden gemaakt met een recreatieve functie. Er groeide een uitgebreide campagne met tentoonstellingen, fietsroutes, en zo meer. Te oordelen naar het huidige fiets- en wandelverkeer langs het kanaal heeft de campagne resultaten geboekt. Naast deze recreatieve functie, heeft het kanaal ook een natuurwaarde. Daarom is er behoefte aan een totaalvisie op het beheer van het kanaal vanuit historisch perspectief, ecologisch perspectief, enzovoort. Ik was destijds, in een andere functie, bij de campagne betrokken. Omstreeks eind 1998 of begin 1999 werd beloofd dat er een soort van samenwerkingsverband zou komen tussen AWZ en de terreinbeherende organisaties om die beheerstaak op te nemen.

Tot onze grote verwondering zijn we nu in de tegenovergestelde situatie terechtgekomen. Het is zelfs zover gekomen dat de terreinbeherende orga-

Vertriest

nisaties voor de bestaande overeenkomsten aan AWZ moeten betalen om aan beheer te mogen doen, terwijl dat gewoonlijk wordt uitbesteed aan een aannemer, die door de overheid betaald moet worden. Dat is in dit jaar van de vrijwilliger des te schrijnender.

De organisaties zijn bij ons komen aankloppen om te herinneren aan de belofte dat er samenwerkingsverbanden zouden komen. Ze wezen erop dat er nog geen type-samenwerkingsovereenkomst is, en dat ze moeten betalen om de oevers van het kanaal te mogen beheren. Bovendien is in de vergunning die de overheid verstrekt aan de terreinbeherende organisaties, expliciet vermeld dat de oevers nooit erkend kunnen worden als natuureservaat. Ook dat is een blokkering.

Mijnheer de minister, hoever staat men met de opmaak van de type-samenwerkingsovereenkomst voor het beheer van de kanalen? Ik heb nu het voorbeeld gegeven van het kanaal van Gent naar Brugge, maar er zijn nog andere kanalen waarvoor dit van toepassing kan zijn. Zijn er, gezien de natuurlijke structuur die eraan komt, mogelijkheden om de oevers wel als reservaat te erkennen?

Het kan toch niet dat terreinbeherende organisaties zelf nog moeten betalen om het beheer te mogen uitvoeren, terwijl dat kostenbesparend is voor de overheid. Op welke manier wordt voorzien in middelen voor inrichting? Er zou gekozen kunnen worden voor een samenwerkingsovereenkomst waarin de terreinbeherende organisatie het beheer op zich neemt, en AWZ de inrichtingswerken. Wordt daarvoor in middelen voorzien, zowel voor de inrichting als voor een ondersteuning van de verenigingen die het beheer op zich nemen? Op welke manier zal AWZ meer werk maken van natuurgetrouw oever- en bermbeheer?

Er zijn heel wat zones langs de vele bevaarbare waterlopen die we hebben. Veel van die zones zijn potentieel geschikt voor natuurontwikkeling, maar hebben op dit moment nog weinig functies. Beschikt AWZ over een inventaris van die zones? Er is een tijd sprake geweest van functieplannen, waarin de functie bepaald zou worden van elk stuk van de kanalen en de oevers. Hoever staat men daarmee? Zijn er ook plannen om daarvoor samenwerkingsovereenkomsten af te sluiten? Op welke termijn wil men dat doen? Er werden al beloftes gedaan in 1998 of 1999. Intussen zijn we 2001. In Gent zegt men: 'Veel beloven en weinig

geven, doet alleen de zotten in vreugde leven.' Er moeten dus resultaten komen.

Kan er samen met de terreinbeherende organisaties ook gewerkt worden aan een algemene visie en een algemeen plan voor het behoud en herstel van waardevolle zones langs bevaarbare waterlopen? Dat zou een integraal beeld kunnen geven van wat er mogelijk is, en wat onze toekomstvisie is op de mogelijkheden voor natuur en recreatie op deze oevers.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, de voorbije jaren werden voor het kanaal van Gent naar Brugge heel wat acties ondernomen voor een meer natuurgericht beheer van restgronden en bermen. Hierbij wordt de volgende visie gehanteerd. Restgronden die hun relatie met de waterweg verloren hebben, kunnen in aanmerking komen voor een beheersoverdracht aan de afdeling Natuur of aan een erkende terreinbeherende natuurvereniging. Van gronden en bermen waarvan de relatie met de waterweg nog bestaat, blijft de AWZ beheerder, maar voert zij in samenwerking met de natuurverenigingen een natuurgericht beheer.

Indien het beheer aan een derde wordt toevertrouwd, bespaart de AWZ de beheerskosten van dat gebied. Het was de bedoeling om door middel van samenwerkingsovereenkomsten een bepaalde vergoeding aan de natuurverenigingen te betalen. Dit levert echter juridische problemen op, waardoor het gebruik van deze overeenkomsten in de praktijk nog niet mogelijk was.

Juridisch wordt nagegaan op welke manier een overeenkomst kan worden aangegaan, mits een eventuele betaling door de AWZ voor het beheer van de gronden, die niet in strijd is met de wetgeving op de overheidsopdrachten. Ook zal juridisch worden nagegaan wat de eventuele knelpunten zijn bij de erkenning als natuureservaten van gronden in eigendom van de AWZ en in gebruik door terreinbeherende natuurverenigingen. Indien blijkt dat door deze erkenning in de toekomst geen werken door de AWZ meer kunnen worden uitgevoerd op haar gronden, in uitvoering van het uitgestippelde beleid, dan kan slechts in erg beperkte mate worden toegestaan dat deze restgronden erkend worden als natuureservaten. Mits schriftelijke toestemming van de eigenaar kan immers wel een erkenning worden aangevraagd voor gronden in gebruik door natuurverenigingen.

Stevaert

Momenteel wordt er gewerkt met preciaire vergunningen voor het gebruik van gronden door natuurverenigingen. Voor natuurgericht beheer wordt hierbij in de meest recente vergunning enkel een administratief recht van 2.500 frank aangerekend. Dat is ook decretaal bepaald, zodat er geen vrijstelling van kan worden gegeven. Het variabele recht wordt herleid tot nul frank.

Ik ben het eens met uw betoog. Het is onze bedoeling om een retributiereglement op te stellen om dit probleem op te lossen. Op dit moment is echter het enige instrumentarium dat we ter beschikking hebben, de mogelijkheid om het variabele recht tot nul te herleiden, en de 2.500 frank administratiekosten die we niet kunnen laten vallen, aan te rekenen. Er moet echter een reglement komen dat uitgaat van een moderne visie, weliswaar rekening houdend met de problemen die ik in het eerste punt al heb toegelicht.

Voor verscheidene zones langs het kanaal van Gent naar Oostende werd reeds een aanzet gegeven tot inrichting van het terrein. Dat geldt voor het gedeelte opwaarts vanaf Moerbrugge op de rechteroever van het kanaal, waar de landbouwers die de gronden gebruiken, zich dienen te verplaatsen naar de onteigeningsgrens, om een natuurgericht beheer mogelijk te maken. Ook voor andere zones langs het kanaal, namelijk in Beernem en in Knesselare, plant men op korte termijn, tegen juni 2001, werken voor de inrichting ervan in functie van begrazing.

Voor het oever- en bermbeheer liet AWZ reeds voor verschillende waterlopen bermbeheersplannen opstellen. Met deze plannen werd rekening gehouden in de bestekken voor het groenonderhoud. Voor andere waterlopen zijn dergelijke plannen in voorbereiding.

Door het Instituut voor Natuurbehoud wordt in opdracht van AWZ een visie op de natuurfunctie van de oevers van verschillende waterlopen uitgewerkt. Dat gebeurt onder meer voor het kanaal Gent-Brugge. Strikt gezien laat de wet niet toe betalingen te doen aan derden voor ecologisch beheer, met uitzondering van begrazing. In de mate van het mogelijke neemt AWZ wel de inrichtingskosten voor het ecologisch te beheren gebied op zich.

Er wordt reeds op onregelmatige basis overlegd met natuurverenigingen over verschillende waterlopen. In een vergadering van de afdeling Beleid

van AWZ met afgevaardigden van de natuurverenigingen op 13 februari werd de eerste aanzet gegeven om dergelijk overleg op een gestructureerde manier te voeren. Bij die gelegenheid werd een early-warningsysteem opgezet, een manier om elkaar snel en informeel op de hoogte te brengen van mogelijke gevaren voor fauna en flora.

Ik verzeker u ervan dat we streven naar een systeem waarbij men niet moet betalen om aan natuurbeheer te doen. Tot nu toe kunnen we dat evenwel wettelijk niet goed regelen. We hebben gedaan wat momenteel mogelijk is, namelijk de vermindering van het variabel recht tot nul frank. Vanzelfsprekend moet in de toekomst nog meer worden gedaan.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, ik begrijp dat er juridische problemen zijn, maar de zaak sleept nu al drie jaar aan. Er moet toch een oplossing kunnen worden gevonden ? In andere gevallen doet de overheid een beroep op onderaanneming, waarvoor ze moet betalen. U zegt zelf dat er voor begrazing wel een vergoeding kan worden betaald. Blijkbaar bestaan er dan toch uitwegen.

Minister Steve Stevaert : Als er betalingen gebeuren, komt de wetgeving op overheidsopdrachten in het geding. De natuurverenigingen moeten opletten dat ze niet als aannemers worden beschouwd. Ook de pachtwetgeving moet worden geëerbiedigd. Er is dus echt geen ruimte voor improvisatie. Bovendien leven we in een federaal land. Veel mensen vergeten dat blijkbaar. Er is niet altijd evenveel enthousiasme om sommige bevoegdheden aan Vlaanderen toe te kennen. Dat speelt ook een grote rol. Ten slotte hebben waterlopen meerdere functies. We moeten ervoor waken dat die multifunctionaliteit bewaard blijft. De vermindering van het variabel recht tot nul frank is een belangrijke stap in de goede richting. Ik vind het principieel ook niet goed dat men 2.500 frank moet betalen om een taak te doen die eigenlijk moet worden beloond, maar laat ons eerlijk zijn : het is geen onoverkomelijk bedrag.

We moeten dus opletten dat we de wetgeving betreffende de overheidsopdrachten en de pachtwetgeving niet overtreden, en dat we geen nieuwe conflicten creëren langs de waterwegen. Ecobalansen en gefundeerd wetenschappelijk onderzoek zouden wellicht uitwijzen dat we goed moeten uitkijken welke terreinen we ter beschikking stellen. De pleitbezorgers van de binnenvaart zullen waar-

Stevaert

schijnlijk van mening zijn dat een aantal van deze terreinen van groot strategisch belang kunnen zijn voor het vervoer. We hebben het Instituut voor Natuurbehoud opdracht gegeven een inventaris op te stellen. Zij doen dat natuurlijk vanuit hun invalshoek : wat is biologisch waardevol ? Als we het instituut van de heer Glorieux een vergelijkbare opdracht zouden geven, zou dat onderzoeken in welke mate we de CO₂-uitstoot kunnen verminderen door alle watergebonden terreinen ter beschikking te stellen van de industrie.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, ik begrijp dat er veel problemen zijn. Men moet dan echter duidelijk maken aan de natuurverenigingen dat men hen niets kan beloven en dat er op korte termijn weinig voor hen uit de bus zal komen. De mensen wachten nog steeds op de invulling van de beloftes die in het verleden werden gedaan. Ofwel komt er een oplossing, en in dat geval zou ik graag weten wanneer, ofwel moeten we de natuurbeweging meedelen dat door de multifunctionaliteit van de waterlopen er slechts beperkte mogelijkheden zijn voor ecologische ontwikkeling. Er moet alleszins duidelijkheid komen over de samenwerkingsovereenkomsten en over onze globale visie op de mogelijkheden voor natuurontwikkeling rond het kanaal Gent-Brugge.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw Vertriest, de verenigingen concurreren met elkaar om terreinen te mogen beheren. Ze krijgen daar immers langs andere kanalen subsidies voor. We willen vanzelfsprekend graag tot een besluit komen. De verenigingen moeten echter begrijpen dat die beslissing daarna nog zal moeten worden onderzocht door het Rekenhof en een hele procedure moet doorlopen. Er zullen opmerkingen komen van mensen met een andere invalshoek. Dat neemt niet weg dat ook ik het ongehoord vind dat we geld vragen aan de verenigingen. De eerste stap is gezet. Alleen de administratieve kosten moeten nog worden betaald. Voor verdere stappen hebben we nog wat meer tijd nodig. *(Opmerking van mevrouw Isabel Vertriest)*

Het besluit is een kwestie van maanden. Als de regering een standpunt inneemt en het besluit goedgekeurd, wil dat evenwel niet zeggen dat het onmiddellijk van kracht wordt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, en Energie, over het doortrekken van de tramlijn naar Boechout

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, en Energie, over het doortrekken van de tramlijn naar Boechout.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, De Lijn plant een doortrekking van tramlijn 7 in Mortsel richting Lier, via Boechout. Deze plannen liggen al enige tijd ter tafel, en er is discussie over de manier waarop men de verlenging zal verwezenlijken. Het Mortsels stadsbestuur is overtuigd van het nut van de doortrekking van tramlijn 7 en meent dat het dossier in een stroomversnelling zit. Onder de Mortselse middenstanders leeft nog twijfel. Ze vrezen dat de werken veel hindernissen en problemen met zich mee zullen brengen.

In Boechout is men uiteraard ook benieuwd naar de plannen omtrent de doortrekking van de tramlijn, vooral omdat er nog veel onduidelijkheid bestaat over waar ze zal eindigen. Men vraagt zich af of ze tot in Lier zal rijden of niet. Daarbij is men bang dat het parkje aan de Savelkoul zal worden onteigend om er een keerlus aan te leggen. Al die onduidelijkheid zorgt voor ongenoegen.

Mijnheer de minister, zijn de plannen voor de doortrekking van tramlijn 7 definitief ? Zo ja, hoe zien ze eruit ? Zo neen, wat zijn de opties voor de doortrekking, tot waar zal de tram rijden en welke haltes worden gepland ?

Welke gemeenten worden betrokken bij de doortrekking van de tramlijn ? Worden de middenstanders met een zaak die naast de tramlijn ligt, betrokken bij de onderhandelingen ? Welke rol krijgt de gemeente Boechout toebedeeld in de besluitvorming ? Wat is de geschatte kostprijs van de doortrekking van tramlijn 7 ? Werden al berekeningen gemaakt inzake de draagkracht van de bruggen waarover de tram zal rijden ? Wanneer zullen de werken worden uitgevoerd, gesteld dat dit dossier wordt goedgekeurd ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, de plannen voor de doortrekking van lijn 7 naar Mortsel zijn nog niet definitief. Er is momenteel een voorstudie aan de gang. Daarbij worden verschillende opties onderzocht. In de studie wordt uitgegaan van vier mogelijke eindpunten : ter hoogte van de Oudesteenweg, de Borsbeeksesteenweg, de Terbankstraat of de Stoofstraat.

De stad Mortsel en de gemeente Boechout zijn nauw betrokken bij deze voorstudie. Zodra er voldoende gegevens beschikbaar zijn om als basis te dienen voor overleg, zullen de middenstanders via de vertegenwoordigers van de stad Mortsel kunnen participeren aan de besluitvorming.

De gemeente Boechout maakt deel uit van de stuurgroep die het voorstudieproject leidt. Deze studiegroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van onder meer de stad Mortsel, de gemeente Boechout, AWV-Antwerpen, De Lijn, Arohm en LIN. De kostprijs van een mogelijke doortrekking is nog niet bekend. Het doel van het onderzoek is net om de prijs van de verschillende varianten te ramen. De eisen die worden gesteld aan de draagkracht van de bruggen worden natuurlijk ook onderzocht en bepalen mee de kostprijs van het project.

Er is nog geen timing voorgesteld voor de uitvoering van de werken. Alles hangt af van het resultaat van het studiewerk dat momenteel aan de gang is en van eventuele bijkomende studies. De voorbereidende onderzoeken en studies betreffen uiteraard de budgettering en de planning van de werken en de begeleidende maatregelen die zullen moeten worden genomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het aangekondigde onderzoek naar de prijszetting door het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over het aangekondigde onderzoek naar

de prijszetting door het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enkele weken geleden diende Test Aankoop klacht in tegen Electrabel wegens de te hoge prijzen die de energieproducent aanrekent aan de gezinnen.

Uit een studie van het Amerikaanse onderzoeksinstituut WEFA van vorig jaar bleek dat gezinnen en KMO's in België meer voor hun elektriciteit betalen dan in onze buurlanden – alsof dat nog moest worden aangetoond. Het onderzoek van WEFA is gebaseerd op statistieken van Gazelco zelf en vergelijkt de prijzen vóór BTW en belastingen. Door die werkwijze wordt het belangrijkste excuus van Electrabel onderuitgehaald, namelijk dat de hoge elektriciteitsprijzen te wijten zouden zijn aan fiscale verschillen. Op zijn zachtst gezegd nuanceert de WEFA-studie die stelling. Ze toont aan dat men in België relatief meer betaalt naarmate men minder verbruikt.

Mijnheer de minister, nadat deze studie in april 2000 was voorgesteld kondigde u in de krant De Standaard aan dat er een officieel onderzoek zou worden ingesteld naar de prijsvorming door een controlecomité, om uit te vissen waarom gezinnen de afgelopen twintig jaar teveel hebben betaald voor hun elektriciteit. U verklaarde ook dat u het niet nam dat Electrabel een groter aandeel van groene stroom koppelde aan hogere tarieven. Met andere woorden, de consument mocht niet meer betalen.

Op zich ben ik niet gekant tegen het verhogen van de elektriciteitstarieven. Zo'n maatregel moet echter wel in functie staan van ecologische doelstellingen, zoals energiebesparing of meer groene stroom, en er moeten sociale correcties worden toegepast. Een actief REG-beleid moet ervoor zorgen dat de totale factuur voor de consument niet verhoogt. Electrabels beleid van de afgelopen jaren beantwoordt zeker niet aan deze criteria.

Mijnheer de minister, is het door u aangekondigde onderzoek naar de prijsvorming inderdaad uitgevoerd ? Wat waren de resultaten ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, naar aanleiding van de internationale vergelijkende studie van het studie bureau WEFA, heb

Stevaert

ik aan de heer Umans, professor aan het Limburgs Universitair Centrum, opdracht gegeven om een eigen vergelijkend onderzoek uit te voeren naar de hoogte en de samenstelling van de elektriciteitsprijzen.

De studie van professor Umans dateert van september 2000 en is gebaseerd op de gegevens uit het WEFA-rapport. Professor Umans noemt het WEFA-rapport van een hoog wetenschappelijk niveau. Hij vermeldt in zijn studie dat de elektriciteitsproducenten de volgende prijzen aanrekenen aan de elektriciteitsleveranciers. Per kilowattuur liggen die prijzen op 216 centiem in België, 190 centiem in Frankrijk, 161 centiem in Duitsland, 207 centiem in Nederland en 202 centiem in het Verenigd Koninkrijk. Uit deze cijfers blijkt dat de prijzen die de elektriciteitsverdelers aan de producenten moeten betalen, in België aanzienlijk hoger zijn dan in onze buurlanden. De verschillen worden verklaard door de verschillende kapitaalkosten, de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen, de afschrijvingen en de bezettingsgraad.

Als conclusie in verband met de prijzen die aangerekend worden aan elektriciteitsverdelers stelt professor Umans : ‘Voor zover de productiekost een invloed heeft op de verkoopprijs, hebben de kapitaalkost en de afschrijvingen de kosten in België onverantwoord opgedreven. Het feit dat een groot gedeelte van de stroom wordt opgewekt met kernenergie, heeft geleid tot ongewenste neveneffecten, zoals de promotie van elektrische verwarming’.

Wat de eindverbruikersprijzen betreft, heeft professor Umans zich beperkt tot een aantal huishoudelijke typeklanten. Voor een klant met een jaarlijks verbruik van 3.500 kilowattuur, waarvan 1.300 kilowattuur nachttarief, vermeldt hij bijvoorbeeld de volgende elektriciteitsprijzen, exclusief belastingen en taksen, met de Belgische prijzen als index 100 : Frankrijk 99,5, Nederland 78,8, Duitsland 87,8 en het Verenigd Koninkrijk 80,0. Ik wil er u wel attent op maken dat de stroomprijzen voor de eindverbruiker in Limburg lager liggen. En wat Frankrijk betreft, mogen we ook niet vergeten dat het om een volledig gesloten markt gaat die door EDF wordt bepaald en waar de winsten terugvloeien naar de overheid. Wij zitten met een quasi-monopoliesituatie en met een privé-bedrijf.

Uit deze cijfers blijkt dat de eindverbruikersprijzen in België aanzienlijk hoger zijn dan in onze buurlanden. De verschillen worden verklaard door de hoge elektriciteitsprijzen die de verdelers aan de

producenten moeten betalen en door de winstmarges van de intercommunales, namelijk 25 tot 26 percent van de omzet. Voor de zuivere intercommunales komt die winst integraal ten goede aan de openbare besturen, voor de gemengde intercommunales gedeeltelijk. Daar zou men kunnen spreken van een vorm van parafiscaliteit.

Als conclusie in verband met de eindverbruikersprijzen stelt professor Umans : ‘De grote winstmarge in de distributie is niet gehaald uit de grote industriële klanten, maar uit de kleine bedrijven, de professionele verbruikers en de residentiële klanten. De tariefstructuur was niet evenwichtig. De lage tarieven voor de industriële afnemer moeten worden gecompenseerd door zeer hoge tarieven voor de andere verbruikers, om de criteria te kunnen behalen die het Controlecomité vooropstelt’.

Ten aanzien van het Controlecomité doet professor Umans de aanbeveling aan de beleidsverantwoordelijken om zich ernstig te bezinnen over de samenstelling van dat comité. Volgens de auteur is immers gebleken dat in het verleden bepaalde groepen erin geslaagd zijn om de belangen van hun achterban veilig te stellen. Het comité moet volgens hem voldoende zelfstandig en onafhankelijk kunnen werken.

Ik heb uit deze studie twee belangrijke conclusies getrokken. Ten eerste zijn de elektriciteitsprijzen in België veel te hoog in vergelijking met de buurlanden, vooral voor de gezinnen. Ten tweede heeft het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas in het verleden nagelaten om de elektriciteitsprijzen in België op het niveau van de buurlanden te brengen.

Daarom heb ik gekozen voor een versnelde vrijmaking van de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen. Vanaf juli 2003 zullen alle gezinnen hun elektriciteitsleverancier vrij kunnen kiezen op basis van de prijs en de kwaliteit van de aangeboden dienstverlening.

Die vrijmaking in 2003 is van cruciaal belang omdat de eerste door mij aangehaalde statistiek daarmee samenhangt. Als onze inkoopprijzen te hoog zijn, dan kunnen we door de eindklant vrij te maken ook de aankoopcontracten openbreken en kan er aan de basis goedkoper elektriciteit worden geleverd. Ik ben er dan ook van overtuigd dat de elektriciteitsprijzen in Vlaanderen drastisch zullen dalen waardoor er een grote creativiteit zal ontstaan, resulterend in bijvoorbeeld het ontstaan van nieuwe bedrijven. Door die creativiteit zal men over de elektriciteitsprijs kunnen discussiëren of

Stevaert

zelf kunnen beslissen over de tijdstippen van gebruik, over piekpuntshaving, enzovoort.

Er werd hier ook gesproken over de neiging van de overheid om belastingen te innen. Over het belasten van energie, arbeid of wat dan ook kan men lang discussiëren. Het moet daarbij steeds duidelijk zijn dat het om een belasting gaat. Transparantie is daarbij essentieel. Momenteel is de elektriciteitssector echter niet transparant. Ik hoop dan ook dat de liberalisering van de sector tot de nodige transparantie zal leiden.

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Ik dank de minister voor zijn antwoord.

Het is belangrijk dat die prijzen in de toekomst zullen dalen, onder meer door die versnelde vrijmaking van de markt. Maar even belangrijk is dat we er aandacht aan besteden dat daar voldoende rechtsmaatregelen aan worden gekoppeld om te vermijden dat die daling van de prijzen tot een meerverbruik zou leiden.

Tot slot had ik nog willen vragen of de studie van professor Umans, waartoe u de opdracht hebt gegeven, vrij beschikbaar is.

Minister Steve Stevaert : Die is vrij beschikbaar en kan op mijn kabinet worden verkregen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.22 uur.*
